

Uchwała Nr 36/26
Komitetu Monitorującego program
Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027
z dnia 23 lipca 2026 r.

w sprawie zaleceń dla Instytucji Zarządzającej programem Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027 dotyczących warunków realizacji wsparcia edukacyjnego z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej w ramach Działów 15.1 i 15.2

Na podstawie art. 40 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.) oraz pkt 3 i pkt 6 części I załącznika nr 9 do Regulaminu Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027, uchwala się, co następuje:

§ 1

Komitet Monitorujący zaleca Instytucji Zarządzającej, aby w karcie Działania FEMP.15.01 Szczegółowego Opisu Priorytetów oraz w regulaminach wyboru projektów dla tego działania - przed ogłoszeniem pierwszych naborów - wprowadzone zostały następujące warunki realizacji wsparcia:

- 1) co najmniej 20 % godzin wsparcia edukacyjnego w każdym projekcie typu A stanowią szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, o których mowa w lit. b opisu typu projektu, realizowane zgodnie z programami szkoleń określonymi w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 lutego 2025 r. w sprawie programów szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej oraz wymagań dla podmiotów prowadzących szkolenia (Dz.U. poz. 162);
- 2) szkolenia, o których mowa w pkt 1, są prowadzone wyłącznie przez podmioty uprawnione zgodnie z § 11 i § 12 rozporządzenia wskazanego w pkt 1, przy czym osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej - wyłącznie po pozytywnej weryfikacji przez Akademię Pożarniczą, o której mowa w § 11 ust. 2 tego rozporządzenia, potwierdzonej najpóźniej przed zawarciem umowy o dofinansowanie.

§ 2

Komitety zaleca Instytucji Zarządzającej przedłożenie Komitetowi, w trybie art. 40 ust. 2 lit. a rozporządzenia (UE) 2021/1060, projektu zmiany kryteriów wyboru projektów rozszerzającej na Działanie 15.2 standard podmiotowy przyjęty przez Komitet na XX posiedzeniu dla Działania 15.1 typ B, zgodnie z którym podmioty realizujące wsparcie szkoleniowe lub edukacyjne są wpisane do Bazy Usług Rozwojowych lub są podmiotami pozytywnie zweryfikowanymi przez Akademię Pożarniczą zgodnie z § 11 rozporządzenia wskazanego w § 1 pkt 1 - z tym zastrzeżeniem, że w odniesieniu do szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej wpis do Bazy Usług Rozwojowych nie zastępuje wymagań, o których mowa w § 1 pkt 2; alternatywa obejmuje wyłącznie szkolenia o innym charakterze, w szczególności zawodowe.

§ 3

Komitety zwraca się do Instytucji Zarządzającej o przedstawienie informacji o sposobie realizacji zaleceń, o których mowa w § 1 i § 2, na najbliższym posiedzeniu Komitetu.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

1. Zalecenia nie tworzą nowych wymagań, lecz czynią wykonalnymi wymagania i ustalenia już przyjęte. Karta Działania FEMP.15.01 w SZOP.FEMP.029 stanowi, że wsparcie z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej (lit. b) „jest obligatoryjne w każdym projekcie” oraz że działania te „są realizowane zgodnie z art. 50–52 Ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej oraz rozporządzeń wykonawczych do niej”. Rozporządzenie z dnia 6 lutego 2025 r. (Dz.U. poz. 162) jest rozporządzeniem wykonawczym wydanym na podstawie art. 51 tej ustawy - określa zarówno programy szkoleń, jak i wymagania dla podmiotów je prowadzących. Zapis o obligatoryjności komponentu został wprowadzony do SZOP w wykonaniu ustalenia z XX posiedzenia Komitetu (13 maja 2026 r.), na którym przedstawicielka Instytucji Zarządzającej zaproponowała, by komponent ochrony ludności i obrony cywilnej był obligatoryjnym elementem każdego projektu i by wymóg ten wprowadzić zapisem do SZOP. Przedstawicielka Instytucji Zarządzającej zadeklarowała ponadto do protokołu, że działania będą prowadzone „wyłącznie przez podmioty uprawnione do tego zgodnie z przepisami prawa”, a standardy realizacji komponentu lit. b „zostaną precyzyjnie określone w regulaminie” w oparciu o zapisy ustawy oraz załączniki 5 i 8 właściwego rozporządzenia wykonawczego. Niniejsza uchwała nadaje tym ustaleniom i deklaracjom formę umożliwiającą ich rozliczenie - nie dodaje do nich żadnej nowej treści.

2. Obligatoryjność bez wymiaru jest normą pustą (§ 1 pkt 1). Na XX posiedzeniu zgłoszono do protokołu zastrzeżenie, że „przy obecnych zapisach wystarczy zadeklarować 1 % takich szkoleń, aby spełnić kryteria” - zastrzeżenie to nie zostało merytorycznie odparte, a przyjęte w jego następstwie rozwiązanie (obligatoryjność zapisana w SZOP) nie usuwa jego istoty: projekt obejmujący dwieście godzin szkoleń z zakresu cyberbezpieczeństwa i dwie godziny z zakresu ochrony ludności nadal spełnia literalnie warunek obligatoryjności, unicestwiając cel działania, którego nazwa brzmi „Podnoszenie kompetencji pracodawców oraz ich kadr w obszarach bezpieczeństwa i obrony cywilnej” i na które przeznaczono 20 mln EUR wkładu UE przy poziomie dofinansowania 95 %. Wnioskodawca niniejszego punktu lojalnie odnotowuje, że na XX posiedzeniu wyraził zgodę na rozwiązanie kompromisowe - obligatoryjność komponentu zapisaną w SZOP w miejsce progu procentowego - i nie kwestionuje tego kompromisu jako rozstrzygnięcia adekwatnego do ówczesnego etapu prac. Dalsze konsultacje ze środowiskiem eksperckim zajmującym się ochroną ludności i obroną cywilną oraz analiza ostatecznego brzmienia karty w SZOP.FEMP.029 wykazały jednak, że przyjęte rozwiązanie nie realizuje celu, któremu miało służyć: obligatoryjność pozbawiona wymiaru nie zabezpiecza komponentu przed marginalizacją, przed którą ostrzegano w dyskusji. Powrót do sprawy - z progiem obniżonym z pierwotnie postulowanych 30 % do 20 % - nie jest zatem odstępniem od kompromisu, lecz jego dopełnieniem o element, bez którego pozostaje on nieskuteczny. Konsekwencje sięgają sprawozdawczości wobec Komisji Europejskiej: wskaźnik WLWK-PLAGO01 („Liczba osób objętych wsparciem w dziedzinie gotowości cywilnej, w przemyśle obronnym lub dziedzinie

cyberbezpieczeństwa") zliczy każdego uczestnika niezależnie od rzeczywistej treści jego szkolenia - wskaźnik bez progu ilościowego mierzy etykiety projektów, a nie kompetencje mieszkańców. Proponowany próg 20 % jest przy tym niższy od pierwotnie postulowanego na XX posiedzeniu poziomu 30 % i stanowi minimum, przy którym sprawozdawczość programu zachowuje rzetelność, a nazwa działania - pokrycie w treści.

3. Wymóg podmiotowy wynika z prawa powszechnie obowiązującego (§ 1 pkt 2). Rozporządzenie Dz.U. 2025 poz. 162 w § 11 określa wymagania dla podmiotów prowadzących szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, w § 11 ust. 2 powierza weryfikację ich spełniania Akademii Pożarniczej, a w § 12 nakłada na podmioty prowadzące szkolenia obowiązki dotyczące programów, dokumentacji i jakości, w tym prowadzenia zajęć przez osoby o kwalifikacjach określonych w § 11 ust. 1 pkt 3. Szkolenie z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej zrealizowane przez podmiot niespełniający tych wymagań jest usługą wykonaną niezgodnie z rozporządzeniem wykonawczym do ustawy, a sfinansowanie takiej usługi ze środków programu narusza obowiązek zapewnienia legalności i prawidłowości wydatków, o którym mowa w art. 69 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1060. Zalecenie nie zawęża zatem konkurencji ponad miarę prawa - przeciwnie, brak wyraźnego warunku tworzy konkurencję nierówną: podmioty, które poniosły koszt spełnienia wymagań ustawowych i poddały się weryfikacji, przegrywają cenowo z podmiotami, które wymagania te ignorują. Warunek chroni ponadto beneficjentów przed korektami finansowymi ujawnianymi na etapie kontroli oraz uczestników szkoleń: materia ochrony ludności to dziedzina, w której błąd instruktażowy w zakresie ewakuacji, pierwszej pomocy czy zachowania w strefie rażenia kosztuje życie - właśnie dlatego ustawodawca ustanowił system weryfikacji kompetencji, którego obejścia środki publiczne nie mogą finansować. Zalecenie dotyczy wyłącznie szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej (lit. b) i nie obejmuje pozostałych form wsparcia w działaniu, nie zachodzi więc podnoszone na XX posiedzeniu ryzyko nadmiernego zawężenia katalogu wykonawców szkoleń o innym charakterze.

4. Spójność pakietu - rozszerzenie standardu przyjętego przez Komitet (§ 2).

Na XX posiedzeniu Komitet przyjął - w głosowaniu z udziałem 38 uczestników, stosunkiem głosów 18 za, 14 przeciw, przy 6 wstrzymujących się - poprawkę do kryterium dla Działania 15.1 typ B w brzmieniu doprecyzowanym przez radcę prawnego UMWM: podmioty realizujące wsparcie szkoleniowe lub edukacyjne są wpisane do Bazy Usług Rozwojowych lub są podmiotami pozytywnie zweryfikowanymi przez Akademię Pożarniczą zgodnie z § 11 rozporządzenia z dnia 6 lutego 2025 r.; uchwała nr 13/26 została następnie przyjęta wraz z tą poprawką 33 głosami za. Jest to zatem standard jakościowy przyjęty przez Komitet, a nie postulat jednego środowiska. Tożsama materia szkoleniowa występuje w Działaniu 15.2, do którego standard nie został przeniesiony - różnicowanie wymagań jakościowych wobec wykonawców tych samych rodzajowo usług w ramach jednego priorytetu nie znajduje uzasadnienia i osłabia spójność pakietu. Zastrzeżenie zawarte w § 2 in fine

porządkuje przy tym relację obu mechanizmów jakości zgodnie z ich naturą: wpis do Bazy Usług Rozwojowych certyfikuje jakość procesu świadczenia usługi rozwojowej, natomiast weryfikacja z § 11 ust. 2 rozporządzenia potwierdza kompetencje merytoryczne w dziedzinie ochrony ludności i obrony cywilnej - dlatego dla szkoleń z tego zakresu wpis do BUR nie może zastępować weryfikacji, a alternatywa przyjęta na XX posiedzeniu zachowuje pełne zastosowanie do szkoleń o innym charakterze, w szczególności zawodowych, dla których Akademia Pożarnicza nie dysponuje kompetencją weryfikacyjną. Zatwierdzenie kryteriów na XX posiedzeniu nie stanowi przeszkody: art. 40 ust. 2 lit. a rozporządzenia (UE) 2021/1060 obejmuje zatwierdzanie „wszelkich zmian” kryteriów, a warunki realizacji wsparcia karta 15.01 sama odsyła do regulaminów wyboru projektów, które nie zostały dotąd opracowane.

5. Podstawa prawna i forma zalecenia. Uchwała nie wkracza w katalog spraw zatwierdzanych przez Komitet (art. 40 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1060), lecz stanowi zalecenie dla Instytucji Zarządzającej w rozumieniu art. 40 ust. 3 tego rozporządzenia oraz pkt 3 części I załącznika nr 9 do Regulaminu Komitetu; forma uchwały wynika z pkt 6 części I tego załącznika.